

Working Papers in Social Insurance **2009:2**

Barnbidraget i internationellt perspektiv

De kontanta och skattebaserade
barnbidragens utveckling och koppling
till barnfattigdom i Sverige och andra
välfärdsdemokratier 1930–2000

Child allowances in comparative perspective

The development of cash and tax based family
benefits and their link to child poverty in Sweden
and other welfare democracies 1930–2000

Tommy Ferrarini

Om serien

I serien *Working Papers in Social Insurance* publicerar Försäkringskassan material av varierande karaktär; till exempel tekniska analyser, översikter och kunskapssammansättningar, konferenspapper, artiklar publicerade i externa tidskrifter, artiklar på engelska samt C- och D-uppsatser som bygger på data från Försäkringskassan. Syftet är att möjliggöra spridande av kunskap och information som inte har en naturlig plats i Försäkringskassans andra publikationsserier.

Författarna ansvarar själva för publikationer i denna serie. I de fall publikationerna innehåller uttalanden representerar dessa inte nödvändigtvis Försäkringskassans ledning. Publikationerna har ingen självständig ställning som går utöver innehållet i gällande lagar och förordningar.

Serien publiceras elektroniskt.

Utgivare

Försäkringsutveckling
Försäkringskassan, huvudkontoret
103 51 Stockholm

Telefon: 08-786 90 00

huvudkontoret@forsakringskassan.se
www.forsakringskassan.se

Redaktör

Ann-Zofie Duvander

Kontakt

Tommy Ferrarini
tommy.ferrarini@sofi.su.se

Copyright

Författarna

About the series

The purpose of the series *Working Papers in Social Insurance* is to publish papers and studies of general interest that for different reasons do not fit in with the Swedish Social Insurance Agency's other publication series.

The opinions and conclusions presented in the papers are solely those of the authors and do not necessarily represent the views of the Swedish Social Insurance Agency.

The series is published electronically.

Published by

Department of Research and Statistics
Swedish Social Insurance Agency
Head Office
SE-103 51 Stockholm, Sweden

Phone: +46 8 786 90 00

huvudkontoret@forsakringskassan.se
www.forsakringskassan.se

Editor

Ann-Zofie Duvander

Contact

Tommy Ferrarini
tommy.ferrarini@sofi.su.se

Copyright

The authors

Förord

I den här studien undersöks sambandet mellan barnbidrag och barnfattigdom i ett internationellt perspektiv. Kopplingen mellan barnfattigdom och olika typer av barnbidrag undersöks för 16 OECD länder och en fördjupad analys av Sverige, Frankrike och USA görs. Tommy Ferrarini vid Institutet för social forskning, Stockholms universitet har utfört studien i samband med Försäkringskassans seminarium *Barnbidraget 60 år* den 24 september 2008 där han även presenterade resultaten.

Rapporten belyser hur man kan studera kopplingen mellan de familjepolitiska stöden och olika utfall i ett longitudinellt och internationellt perspektiv. Den pekar också på ett fortsatt behov av insamlandet och användande av sådana data för att kunna utvärdera effekten av olika politiska reformer.

Ann-Zofie Duvander
Redaktör för Working Papers in Social Insurance

Barnbidraget i internationellt perspektiv

**De kontanta och skattebaserade barnbidragens utveckling och koppling till
barnfattigdom i Sverige och andra välfärdsdemokratier 1930-2000**

Child allowances in comparative perspective

**The development of cash and tax based family benefits and their link to
child poverty in Sweden and other welfare democracies
1930-2000**

Tommy Ferrarini

Institutet för social forskning, Stockholm universitet

Summary

In this study the development of cash child allowances and other tax based family policy transfers is analyzed in 18 OECD countries between 1930 and 2000. Drawing upon data on the generosity of family policy transfers from the Social Citizenship Indicator Program (SCIP) finds considerable cross-national differences are found in the type of programs that have been developed in the longstanding welfare democracies. Particular focus is directed towards three countries with different family policy models: France, Sweden and the USA. By 2000 Sweden had eliminated tax concessions directed to families and children and introduced a universal cash model of child benefit provision. In France the emphasis of tax components in family policy has increased and by 2000 a mixed tax and cash transfer system has been implemented. The United States never operated any universal cash benefit and relies only on the tax system in this respect. The link between generousities of different types of family policy transfers and relative child poverty is also analyzed for 16 countries 1980 to 2000 using data from the Luxembourg Income Study (LIS). The results from regression analyses show that the generosity of universal cash benefits is related to lower child poverty while tax based benefits indicate less clear results in this respect.

Sammanfattning

Denna studie undersöker utvecklingen av kontanta barnbidrag och andra skattebaserade familjepolitiska transfereringar i 18 OECD-länder mellan 1930 och 2000. Med hjälp av data över de familjepolitiska transfereringarnas generositet från the Social Citizenship Indicator Program (SCIP) finner studien betydande skillnader mellan dessa länder i vilka typer av bidrag som utvecklats i de långvariga välfärdsdemokratierna. Ett speciellt fokus riktas mot tre länder som utvecklat skilda familjepolitiska modeller: Frankrike, Sverige och USA. Runt 2000 hade Sverige helt tagit bort skatteavdrag riktade till familjer och barn och utvecklat en renodlad generell barnbidragsmodell. Frankrike har istället ökat generositeten i de familjerelaterade skatteavdragen under efterkrigstiden och infört en bidragsmodell som till lika delar baseras på skatteavdrag och kontanta bidrag. I USA har generella kontanta bidrag aldrig införts och endast skattebaserade bidrag används i detta avseende. Sambandet mellan generositeten i olika typer av bidrag och barnfattigdom undersöks också för 16 länder 1980 till 2000 med hjälp av jämförande inkomstdata från the Luxembourg Income Study (LIS). Resultaten från regressionsanalyser visar att generella kontanta barnbidrag är kopplade till lägre barnfattigdom medan skattebaserade bidrag uppvisar mer blandade resultat i detta avseende.

Risken att hamna i ekonomisk fattigdom, eller att leva på mycket låg inkomst, är inte jämnt fördelad över människans livscykel. Detta konstaterades redan av Seebohm Rowntree i hans klassiska studie av fattigdomen i York från 1901. Två av de mest utpräglade riskperioderna i den moderna människans liv är förbundna med att leva som minderårig eller förälder i en småbarnfamilj. De förhöjda fattigdomsriskerna i båda dessa livsfaser har sitt ursprung i den ökade försörjningsbörda som tillskottet av ett barn i familjen innebär. Men även om de underliggande fattigdomsriskerna i detta avseende är gemensamma för många länder finns samtidigt stora skillnader mellan länder och över tid. I USA, som i början av 2000-talet hade högst relativ barnfattigdom av de rika länderna, är fem gånger fler barn fattiga än i välfärdsdemokratierna med lägst barnfattigdom (Smeeding 2006).

Skillnader i barnfattigdom i de utvecklade välfärdsstaterna har ofta kopplats till utformningen av de familjepolitiska stödsystemen, inte minst barnbidragen (se Rainwater och Smeeding 1995; Forssén 1998; Kangas och Palme 2000; Misra, Budig och Möller 2007). Samtliga rika länder har idag infört offentliga transfereringar som är riktade till barnfamiljer, men långt ifrån alla har enbart kontanta barnbidragssystem. Skattebaserade barnbidrag används som alternativ eller komplement till de kontanta barnbidragen, och ibland kombineras barnbidragen även med så kallade ”makebidrag” som betalas ut via skattessystemet till en förvärvsaktiv individ med en partner som inte arbetar (Montanari 2000). Tidigare forskning som analyserat barnbidragens utformning i olika länder och deras koppling till barnfattigdom har hittills framförallt fokuserat på de kontanta transfereringarna (se Jeandidier och Albisier 2002; Misra, Budig och Möller 2007) eller slagit samman kontanta och skattebaserade barnbidrag i bredare familjepolitiska kategorier (Ferrarini 2003; 2006). Vad som hittills saknats är studier med longitudinellt, komparativt och institutionellt perspektiv som jämför kontanta och skattebaserade bidrag samt deras koppling till barnfattigdomen.

Den här studien syftar till att överbrygga denna kunskapslucka genom att analysera utvecklingen av kontanta och skattebaserade barnbidrag i Sverige och 17 andra västländer från deras införande till 2000-talets början samt relatera bidragens utformning till förekomsten av barnfattigdom.¹ Studien använder ny komparativ och institutionell data över barnbidragens generositet från the Social Citizenship Indicator Program (SCIP). Barnbidragens koppling till barnfamiljernas fattigdomsrisker analyseras med hjälp av jämförande inkomstdata från the

¹ Studien baserar sig på en presentation som hölls i samband med det av Försäkringskassan arrangerade seminariet ”Barnbidraget 60 år”, 24 september 2008.

Luxembourg Income Study (LIS). De länder som omfattas är förutom Sverige: Australien, Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Japan, Kanada, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Schweiz, Storbritannien, Tyskland, USA och Österrike.²

Studien är upplagd enligt följande: i nästa avsnitt beskrivs framväxten av barnbidragsprogrammen och generositeten i olika transfereringar i de 18 länderna. Därefter beskrivs utvecklingen av olika typer av kontanta och skattebaserade bidrag i tre länder med olika familjepolitiska modeller: Frankrike, Sverige och USA. I den avslutande empiriska delen studeras sambandet mellan familjepolitikens utformning och förekomsten av barnfattigdom i 16 länder.

Införandet av generella barnbidrag i Sverige och andra länder

De generella kontanta barnbidragen kan beskrivas som något av välfärdsstatens sladdbarn. Först under 1940-talet infördes sådant socialpolitiskt stöd i majoriteten av västländerna, oftast flera decennier efter instiftandet av offentliga pensionssystem eller arbetslöshetsförsäkringar. Transfereringar som riktades till barnfamiljer var då inte någon helt ny företeelse. Det nya var att staten tog ansvar för att kompensera de flesta barnfamiljerna för deras högre levnadsomkostnader jämfört med barnlösa hushåll. Ekonomiskt utsatta barnfamiljer var innan de generella barnbidragens införande hänvisade till fattigvård eller behovsprövade barnbidrag för ekonomiskt stöd. I många länder fanns också skatteavdrag för familjer med barn, men dessa omfattade inte de fattigaste barnfamiljerna utan var riktade till hushållen med tillräckligt stor förvärvsinkomst.

Ett viktigt motiv bakom införandet av generella barnbidrag i Sverige och många andra länder har varit att minska barnfattigdomen utan att familjerna som mottog ekonomiskt stöd stigmatiserades. Men beroende på barnbidragens utformning tänktes de också kunna bidra till så vitt skilda saker som att stödja en manlig familjeförsörjarnorm, öka kvinnors förhandlingsmakt i familjen och stimulera barnafödandet. Skillnader i sådana underliggande motiv har lett till stor variation i vilka familjepolitiska transfereringar som införts i västländerna (Wennemo 1992; Siaroff 1994; Montanari 2000; Ferrarini 2006).

Tabell 1 visar det genomsnittliga året för införandet av de första statliga lagarna för olika socialförsäkringar. Förutom bredare kontanta barnbidragsprogram ingår även ålderspensioner samt arbetslöshets-, arbetsskade-, moderskaps- och sjukförsäkring

² Analyserna av barnfattigdom inkluderar inte Japan och Nya Zeeland eftersom jämförande inkomstdata inte är tillgänglig.

i de 18 OECD-länderna. Anmärkningsvärt är att de familjepolitiska transfereringarna (barnbidrag och moderskapsförsäkring) introducerades betydligt senare än pensioner, arbetslöshets-, arbetsskade- och sjukförsäkring. De kontanta barnbidragen omfattar här generella program och breda anställningsbaserade bidrag.³

Tabell 1 *Genomsnittligt införandeår för de första lagarna i arbetslöshets-, arbetsskade-, moderskaps- och sjukförsäkring, ålderspensioner samt bredare kontanta barnbidragsprogram i 18 OECD-länder.*

Socialförsäkring	Införandeår (medelvärde)
Arbetsskadeförsäkring	1900
Ålderspension	1917
Sjukförsäkring	1920
A-kassa	1922
Moderskapsförsäkring	1932
<i>Barnbidrag</i>	<i>1946</i>

Källor: Ferrarini 2006; SCIP 2008; Wennemo 1994.

Skillnader i tidpunkten för införandet av olika socialförsäkringar har ofta förklarats med hur de olika typerna av transfereringarna påverkar fördelningskonflikter på marknaden. Arbetslöshetsförsäkringens relativt sena införande har till exempel tolkats i termer av att denna socialförsäkring präglades av mer omfattande politiska konflikter och större motstånd från bland annat arbetsgivare, inte minst på grund av att a-kassan gav arbetstagaren en ”reservationslön” som var viktig vid löneförhandlingar (Väisänen 1992). De familjepolitiska programmens ännu senare införande kan inte enbart förklaras genom deras stora inverkan på marknadsprocesserna och de socioekonomiska konfliktlinjerna. I familjepolitiken finns också en stark genuspolitisk dimension. Det har bland annat påpekats att politiska aktörer som förespråkade införandet av omfattande välfärdsstatliga transfereringssystem tidigt kom att prioritera socialpolitiska program som i första hand gynnade manliga industriarbetare framför familjepolitiska reformer (Ohlander 1988). I en del länder hade också system redan införts som genom olika lönetillägg eller skattereduktioner syftade till att trygga en manlig familjeförsörjarinkomst, vilket i vissa fall kan ha minskat det omedelbara behovet

³ Termen ”kvasigenerella” har också för att beskriva de anställningsbaserade bidragen (Wennemo 1994). Information om när olika program infördes finns endast tillgänglig för kontanta barnbidrag men saknas för de skattebaserade bidragen.

av alternativa familjepolitiska transfereringar, inte minst generella barnbidragssystem (Montanari 2000).

Barnbidragen började införas i andra världskrigets slutskede och under decenniet efter krigsslutet i de flesta välfärdsdemokratierna. *Tabell 2* visar året för införandet av generella och breda anställningsbaserade kontanta barnbidrag i OECD-länderna. När Sverige införde generella barnbidrag 1948 hade en majoritet av OECD-länderna lagstiftat om kontanta barnbidragsprogram med bred täckning. I Australien, Finland, Irland, Norge och Storbritannien var de första barnbidragen utpräglade flerbarnsstöd; program som också omfattade enbarnsfamiljer infördes vid senare tidpunkter i dessa länder.

Tabell 2 *Införandeår för de första breda kontanta barnbidragsprogrammen i 18 länder, rangordnat efter införandeår.*

	Införandeår	Typ av program
Frankrike	1938	Anställningsbaserat
Belgien	1939	Anställningsbaserat
Australien	1941 ¹	Generellt
Finland	1943 ²	Generellt
Schweiz	1943	Anställningsbaserat
Irland	1944 ³	Generellt
Kanada	1944 ⁴	Generellt
Storbritannien	1945 ⁴	Generellt
Nederländerna	1946 ⁷	Anställningsbaserat
Norge	1946 ⁵	Generellt
Nya Zeeland	1946 ⁶	Generellt
Sverige	1948	Generellt
Österrike	1948	Anställningsbaserat
Tyskland	1954 ⁸	Anställningsbaserat
Italien	1955 ⁹	Anställningsbaserat
Danmark	1961	Generellt
Japan	- ¹⁰	
USA	- ¹⁰	

1) Från andra barnet 1941, från första barnet 1950. Inkomstprövade skattebaserade barnbidrag infördes 1991 2) Från fjärde barnet; från första barnet 1948. 3) Från tredje barnet; från första barnet 1963. 4) Från andra barnet, från för första barnet 1977 4) Ersattes med ett skattebaserat barnbidrag 1993 5) Från andra barnet, från första barnet 1969. 6) Generellt barnbidrag avskaffades 1991. 7) Generellt system infördes 1980 8) Generellt system infördes 1974, ersattes med ett skattebaserat barnbidrag 1996 9) Inkomstprövning infördes 1988 10) Har aldrig infört generellt program.

Källor: Wennemo 1994, OECD 2001; SCIP 2008

I flera kontinentaleuropeiska länder, däribland annat Frankrike och Tyskland, var de första barnbidragen baserade på anställning. Detta innebar att många hushåll med svag arbetsmarknadsanknytning inte kvalificerade för sådana förmåner, inte

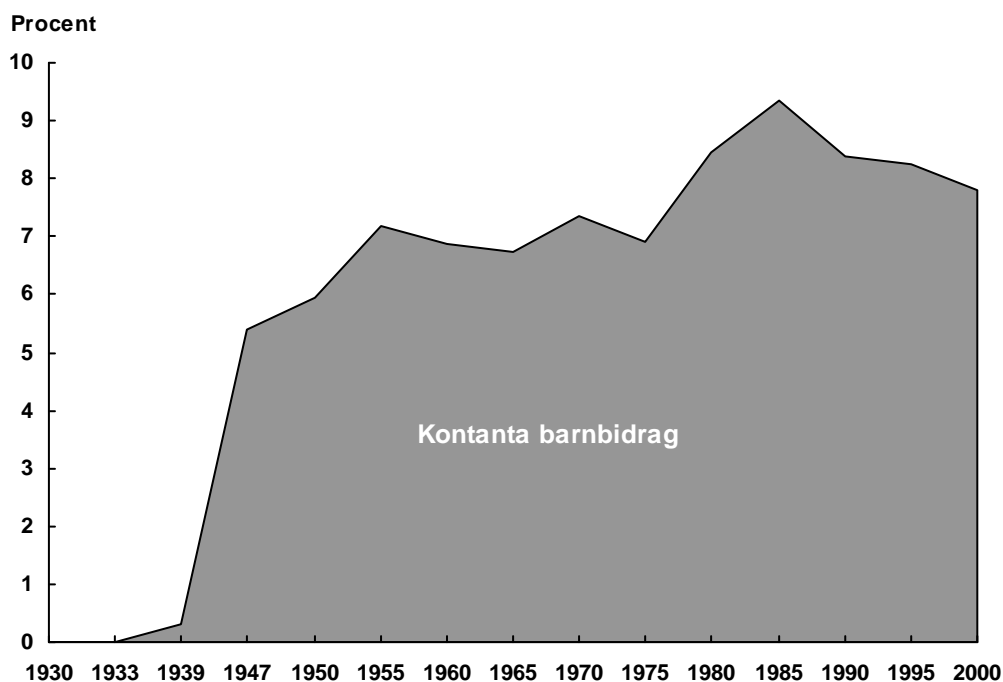
minst barnfamiljer med ensamstående mammor. En utpräglad genusdimension blir också tydlig avseende till vilken förälder barnbidraget riktades till. I Sverige och andra länder med generella barnbidragssystem riktades bidraget med få undantag till mamman, något som tänkts stärka kvinnors förhandlingsmakt i familjen visavi männen. I anställningsbaserade barnbidragssystem råder ofta det omvända förhållandet, och utbetalningarna är istället riktade till pappan i egenskap av familjeförsörjare (Wennemo 1994). Ytterligare reformer har förstås skett i många länder sedan de första kontanta programmen infördes. Flera länder med anställningsbaserade barnbidrag har till exempel gjort om dessa till helt generella program, till exempel Nederländerna. I Tyskland infördes ett generellt barnbidrag vid mitten av 1970-talet, som i början på 2000-talet ersattes med ett skattebaserat system. Andra länder har också kommit att öka inkomstprövningen av barnbidragen under 1990-talet, till exempel Australien, Italien och Nya Zeeland.

Barnbidragets generositet

Barnbidragets storlek har varierat över tid och mellan länder. I detta avsnitt analyseras generositeten i de kontanta generella och bredare anställningsbaserade barnbidragen i 18 OECD-länder från 1930 till 2000. Data kommer från the Social Citizenship Indicator Program (SCIP), vilken är en komparativ databas över socialförsäkringslagstiftningen i OECD-länderna (SCIP 2008). Vid sidan av information över stora välfärdsstatsprogram som pensioner och arbetslöshetsersättning innehåller SCIP data över generositeten i dessa familjepolitiska program. SCIP har speciellt utvecklats för att möjliggöra studier av de sociala rättigheternas kvalitet och därmed övervinna en del av problemen som är relaterade till användandet av utgiftsdata i komparativa analyser. Genom att använda typhushåll möjliggörs jämförelser av de socialpolitiska transfereringarnas generositet över tid, mellan länder och mellan olika program. Även om studier över sociala utgifter bidragit med viktig kunskap om olika välfärdsstaters utveckling kan sådana analyser vara problematiska när vi vill studera socialpolitikens innehåll. När barnafödandet i västländerna idag i stort sett varierar mellan 1 och 2 barn per kvinna (mätt med summerad fruktsamhet) kan lika stora sociala utgifter för barnbidragen som andel av BNP innebära stora skillnader i barnbidragens generositet. Ett annat problem är att tillgänglig longitudinell data saknar information över storleken på de skattebaserade transfereringarna.

I *Figur 1* visas generositeten i barnbidragen i procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt och sociala avgifter för en typfamilj med två vuxna (där den ena föräldern tjänar en genomsnittlig lön och den andra föräldern inte arbetar) och två barn (2 och 7 år gamla). Vi ser hur de kontanta barnbidragen i genomsnitt nästan fördubblas för typhushållet, från cirka 5 procent av en

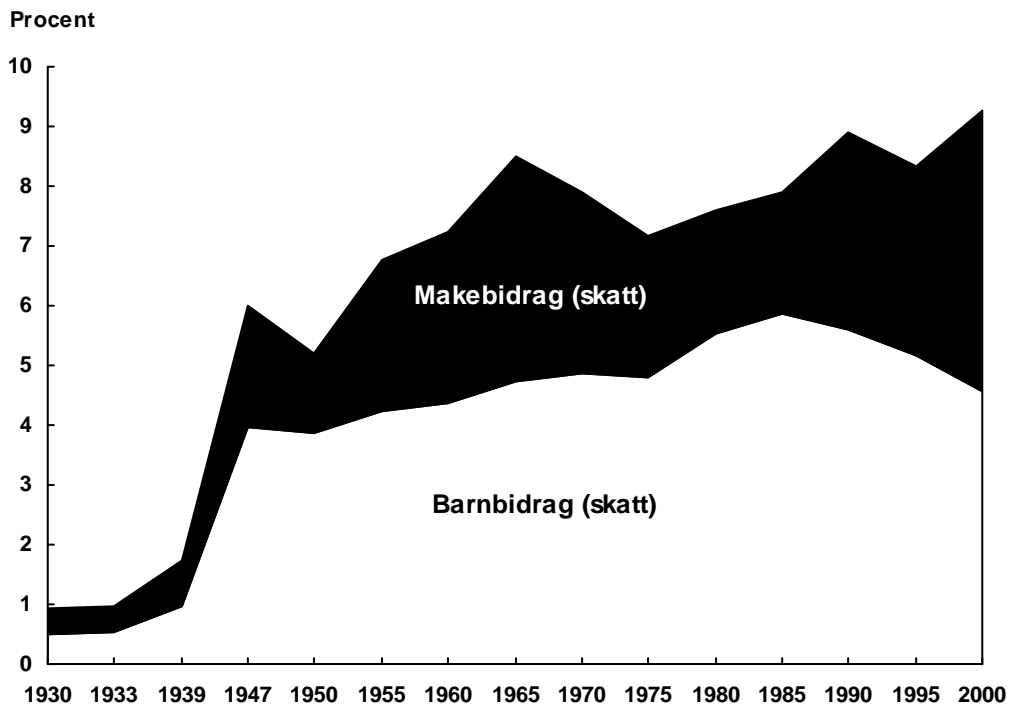
genomsnittlig lön vid slutet av andra världskriget till nära 10 procent till mitten av 1980-talet. År 2000 har de bredare kontanta barnbidragens generositet sjunkit tillbaks något och motsvarar i genomsnitt cirka 8 procent av typhushållets lön.

Figur 1. Generositet i kontanta barnbidrag i 18 OECD-länder 1930-2000 (genomsnitt). Procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en typfamilj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande. Källa: SCIP 2008

Även om olika typer av transfereringar kan ha liknande effekter på hushållens inkomster är skattesystemets effekter inte lika synliga som de kontanta transfereringarna. Detta kan till exempel bero på hur synliga skattetransfereringar är i den offentliga statistiken. Skattebidragen har i detta avseende ibland kallats för "den dolda välfärdsstaten" (Howard 1997). Inom familjepolitiken har inkomstbeskattningen ofta varit ett viktigt sätt att öka barnfamiljernas disponibla inkomster, och använts som alternativ eller komplement till kontanta barnbidrag. Detta har skett genom att barnfamiljernas skatteplikt reduceras jämfört med hushåll utan barn. Figur 2 visar de skattebaserade bidragens genomsnittliga generositet i de 18 länderna för en typfamilj med en genomsnittlig lön. Det ljusa fältet visar generositeten i de skattebaserade barnbidragen, uttryckt som skillnaden mellan inkomsterna efter skatt för en familj med två sammanboende med två barn och ett par utan barn, i procent av typfamiljens inkomst. Dessa bidrag riktas till barnfamiljer med tillräckligt stor förvärvsinkomst och kan bestå av avdrag på den

beskattningsbara inkomsten eller skatteavdrag.⁴ Det mörka fältet utgörs av skattebaserade makebidrag, skattetransfereringar som betalas till den förvärvsarbetande partnern (oftast mannen) när den andra partnern inte arbetar. Makebidragen är skillnaden i inkomst efter skatt och sociala avgifter för två typhushåll, ett par med en förvärvsarbetande och en icke-arbetande partner samt ett ensamhushåll. Makebidrag har historiskt ofta betalats ut genom sambeskattningsystem, som sänker hushållets totala inkomstskatt. Till skillnad från de skattebaserade barnbidragen riktas makebidrag också till dem som lever i parrelationer utan barn (och är i regel lika generösa för par med och utan barn). Makebidraget har historiskt varit inriktade på att stödja traditionella familjemönster med en huvudsaklig manlig familjeförsörjare (Montanari 2000).

Figur 2. Genomsnittlig generositet i skattebaserade barnbidrag och makebidrag i 18 OECD-länder 1930-2000. Procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en typfamilj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande. Källa: SCIP 2008

Som framgår av Figur 2 var skattebaserade barnbidrag och makebidrag inte alls omfattande under mellankrigstiden, i genomsnitt motsvarade förmånerna mindre

⁴ Skillnaden mellan inkomstavdrag och skatteavdrag av liknande storlek kan ibland vara avsevärda. Med stor progressivitet i beskattningssystemet blir ett lika stort skatteavdrag mer värt för en höginkomsttagarfamilj än för ett liknande hushåll med lägre inkomst. I de skattebaserade bidragen ingår även så kallade "working families tax credits" som betalas ut till familjer med en viss förvärvsinkomst, både som skattebaserade barnbidrag och makebidrag. Denna senare typ av bidrag är inkomstprövad och trappas ner vid en relativt låg inkomst.

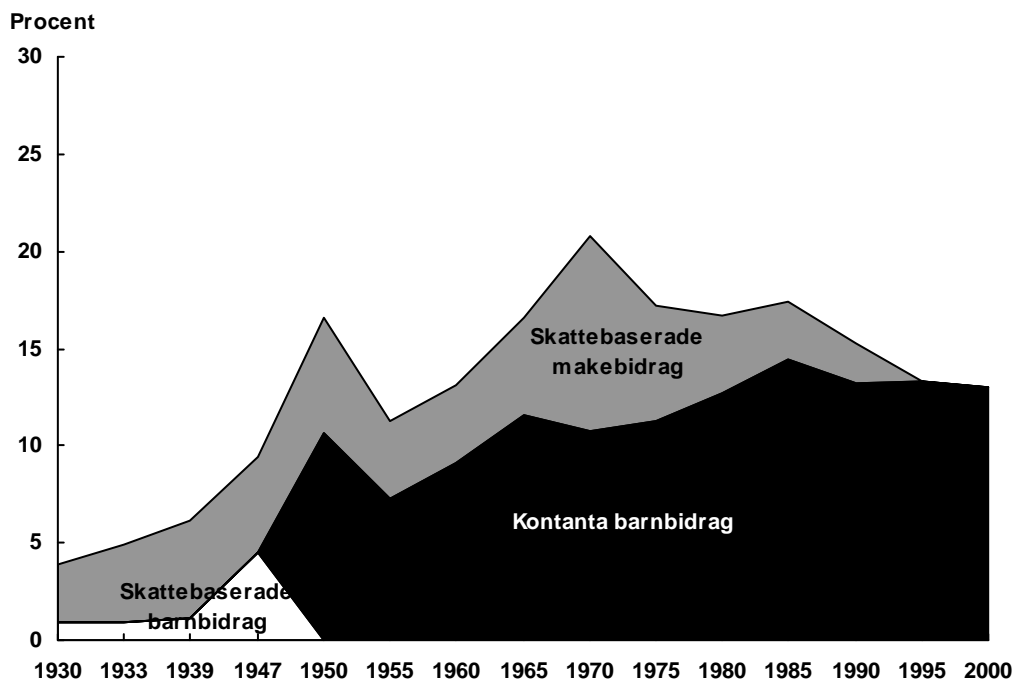
än en procent av en industriarbetarlön. Från krigsslutet till mitten av 1980-talet skedde en expansion av de skattebaserade barnbidragen till 6 procent i de 18 länderna, för att under åren fram till 2000 i genomsnitt sjunka något. Makebidragens generositet har under samma period i genomsnitt varierat mellan ett par och fem procent, där den högsta nivån återfinns mot slutet av observationsperioden. De skattebaserade familjepolitiska transfereringarna ligger sammantaget på ungefär samma nivå som de kontanta generella och anställningsbaserade barnbidragen (jämför med figur 1).

Familjepolitiska bidrag i tre familjepolitiska modeller

De genomsnittliga siffrorna som redovisas ovan illustrerar förstås bara de generella trenderna i utvecklingen av barnbidragen och döljer avsevärda skillnader i vilken familjepolitik olika länder har valt. I det följande jämförs utvecklingen av de olika transfereringarna i tre länder: Sverige, Frankrike och USA. Dessa tre länder kan under de senaste decennierna sägas ha utvecklat olika familjepolitiska modeller (Lewis 1992; Sainsbury 1996; Korpi 2000). I Sverige (och övriga nordiska länder) har en tvåförsörjarmodell införts där de familjepolitiska transfereringarna och den offentliga barnomsorgen stödjer kvinnligt förvärvsarbete och manligt deltagande i omvårdnaden av barnen genom den inkomstrelaterade föräldraförsäkringen. Frankrike har i likhet med flera andra kontinentaleuropeiska länder utvecklat en typ av traditionell familjepolitisk modell, som stödjer en manlig familjeförsörjare och håller hushållsinkomsten uppe för att kvinnan skall kunna ta det övergripande ansvaret för hem och barn. USA har en marknadsdominerad familjepolitisk modell där såväl stödet till den traditionella familjen och tvåförsörjarfamiljen är mindre utvecklat och marknadsinkomsten istället skall räcka till för att lösa föräldrarnas problem att kombinera arbete och familj (för vidare diskussion om de familjepolitiska modellerna se Korpi 2000; Ferrarini 2006).

Figur 3 visar hur de kontanta och skattebaserade transfereringarna har utvecklats i Sverige mellan 1930 och 2000. De generella kontanta barnbidragen har utgjort den största delen av det ekonomiska stödet till typfamiljen sedan de infördes. Från mitten av 1960-talet utgjorde de kontanta barnbidragen över 10 procent av en genomsnittlig lön för typhushållet, och mot slutet av perioden var denna siffra runt 13 procent, cirka 5 procent över genomsnittet för typfamiljen i de 18 länderna. När barnbidragen infördes i Sverige 1948 kom de att ersätta ett skattebaserat inkomstavdrag för minderåriga barn som motsvarade ungefär 4 procent av en genomsnittlig lön. Värt att notera är att makebidraget historiskt sett varit ganska ansevärt också i Sverige. Längre betalades detta bidrag ut via sambeskattningen som sänkte hushållets totala inkomstskatt. Makebidraget var som störst 1970, ett år innan skattereformen som introducerade individuell beskattning. Men även efter

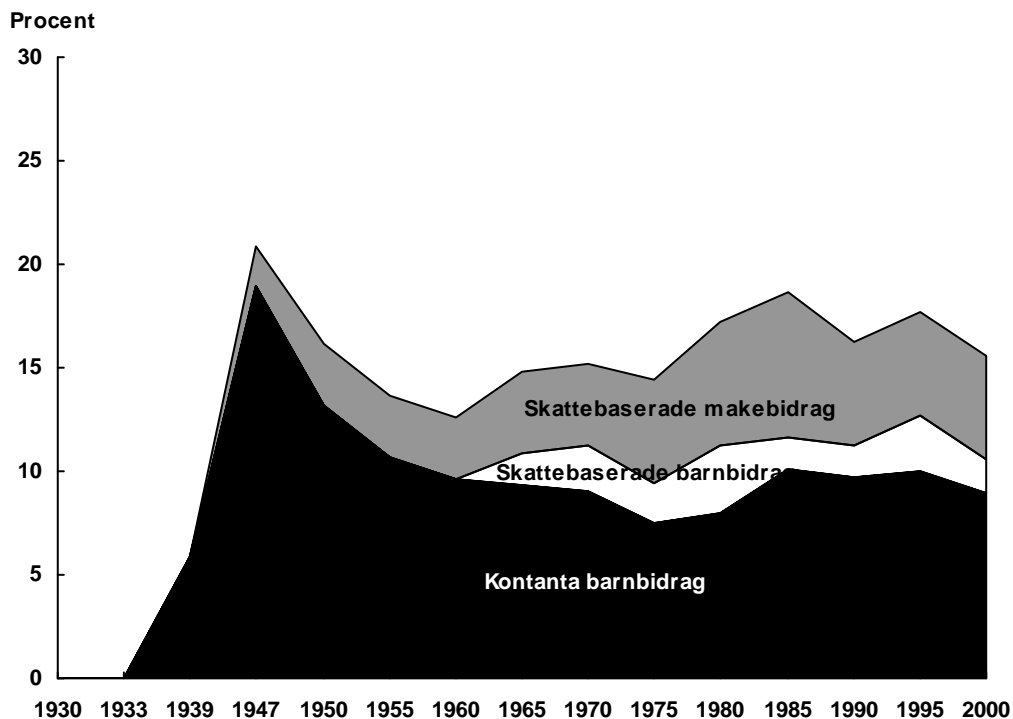
denna reform fanns ett sådant bidrag kvar genom ett skatteavdrag för en partner som var mindre ekonomiskt aktiv. Först genom skattereformen på 1990-talet togs makebidrag bort helt i det svenska skattesystemet. Det successiva borttagandet av sådana skattebidrag i kombination med utbyggnaden av den offentliga barnomsorgen samt förlängningen och individualiseringen/kvoteringen av föräldraförsäkringen var alla åtgärder som stärkte den familjepolitiska tvåförsörjarmodellen.

Figur 3. Generositet i kontanta barnbidrag samt skattebaserade barnbidrag och makebidrag i Sverige 1930-2000. I procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en familj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande. Källa: SCIP 2008

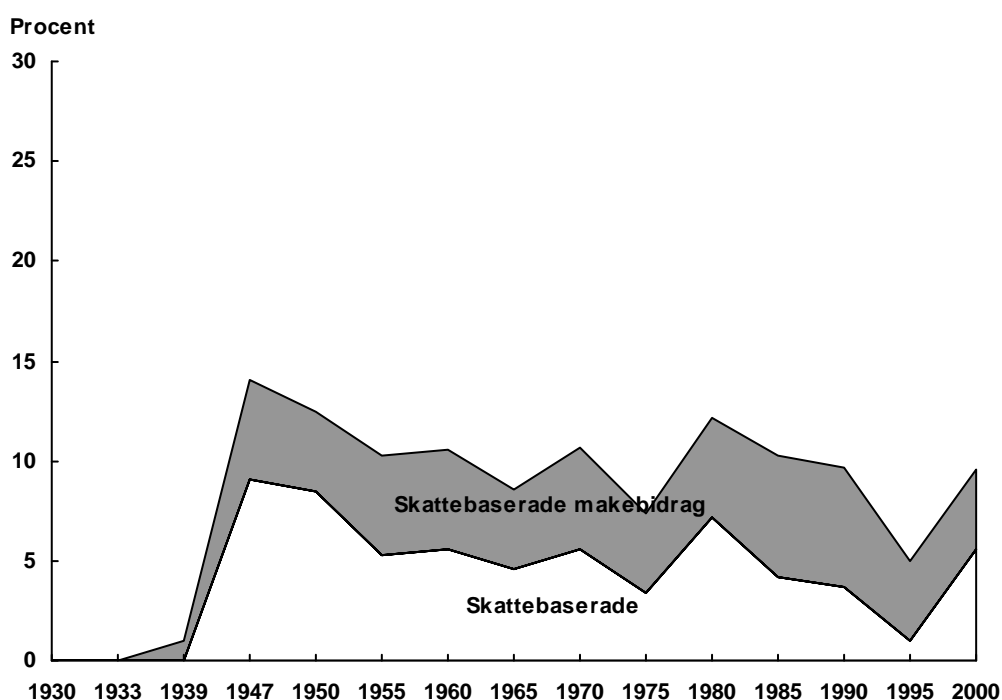
Som visats i tabell 2 ovan var Frankrike det första land som införde ett bredare kontant barnbidragssystem redan 1938. Efter krigsslutet var de anställningsbaserade barnbidragen i Frankrike mycket generösa, och motsvarade nästan 20 procent av en genomsnittlig industriarbetarlön 1947. Under decennierna därefter nära nog halverades generositeten i det kontanta barnbidraget. Istället har skattebaserade transfereringar blivit allt viktigare, framförallt genom ökade makebidrag, som under perioden nästan tredubblats (från 2 till 6 procent av en genomsnittlig lön). I det franska inkomstskattesystemet finns sedan mitten av 1960-talet också ett barnbidrag som motsvarar ett par procent av typhushållets inkomst. De skattebaserade familjepolitiska bidragen betalas idag ut genom *quotient*

familial, ett system som tar skattebetalarens försörjningsbörda i beaktande genom att dela den beskattningsbara inkomsten i två delar för gifta och halva delar för minderåriga barn. Den totala skatteplikten blir därmed lägre genom att skattesystemets progressivitet inte får fullt utslag på den totala inkomsten (för en beskrivning av det franska skattesystemet, se OECD 2001). Utvecklingen i Frankrike har förstärkt den underliggande familjepolitiska modell som understödjer traditionella familjemönster.

Figur 4. Generositet i kontanta barnbidrag samt skattebaserade barnbidrag och makebidrag i Frankrike 1930-2000. I procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en familj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande.

USA är ett av de få OECD-länder där något bredare kontant barnbidragssystem aldrig har införts. I den marknadsorienterade familjepolitiska modell som utvecklats i USA har istället de skattebaserade transfereringarna varit det huvudsakliga sättet att öka barnfamiljernas disponibla inkomster. En del forskare har pekat på att avsaknaden av generella barnbidrag är en bidragande orsak till de relativt höga fattigdomsnivåerna bland amerikanska barnfamiljer (Rainwater och Smeeding 1995).

Figur 5. Generositet i skattebaserade barnbidrag och makebidrag i USA 1930-2000. I procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en familj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande.

Från 1950-talet och framåt har de sammantagna skattebaserade transfereringarna i USA huvudsakligen varierat runt 10 procent av en genomsnittlig lön för typhushållet. Sedan mitten av 1970-talet kommer en del av dessa transfereringar från programmet *Earned Income Tax Credit* (EITC) som betalar ut ersättning till barnfamiljer och barnlösa hushåll med låg inkomst.⁵ Att USA har en utpräglad marknadsorienterad familjepolitik förstärks av att flera andra familjepolitiska institutioner är relativt outvecklade. Lagstiftad betald föräldradighet på federal nivå saknas i USA och tillgången på offentligt subventionerad barnomsorg är mycket begränsad (Gornick och Meyers 2003).

Barnbidrag och fattigdom bland barnfamiljer

Som framgått av diskussionen i inledningen har barnfamiljer länge varit en av de grupper med störst risk för fattigdom eller låg inkomst i de industrialiserade länderna. Detta beror bland annat på att tillskottet av ett barn samtidigt ökar den

⁵ Även om EITC är ett federalt skattebaserat bidrag som betalas ut till hushåll med låga inkomster finns också regionala tilläggsavdrag i 24 delstater. Typhushållet som representerar USA är i SCIP baserat på skattelagstiftningen i Detroit, Michigan, en delstat med tilläggsbidrag som ligger runt genomsnittet (cirka 15 procent av det federala EITC) för delstaterna med sådana tillägg (Levitis och Koulisch 2008).

ekonomiska försörjningsbördan och omsorgsbehovet i hushållet. Men vilket land man föds i har också stor betydelse för individens uppväxtvillkor, inte bara när vi jämför utvecklingsländer och utvecklade post-industriella ekonomier utan också när vi analyserar rika länder. Stora skillnader finns mellan de rika välfärdsdemokratierna i barnfamiljernas fattigdomsrisker (se t ex Ritakallio 1994; Rainwater och Smeeding 1995; Hobson och Takahashi 1997; Brady 2004; Bradbury och Jäntti 2001; Sainsbury och Morrisens 2002; Eurostat 2008).

En viktig förklaring till variationer i barnfattigdom mellan länder har sökts i familjepolitikens utformning. Sambandet mellan familjepolitiken och förekomsten av barnfattigdom har analyserats i komparativa studier (som oftast inkluderar Sverige). Till exempel finner Ferrarini (2003) i aggregerade analyser på 15 länder från mitten av 1990-talet att mer generöst traditionellt familjestöd har en viss koppling till lägre barnfattigdom, men att tvåförsörjarsstöd har en starkare fattigdomsreducerande effekt. I analysen är skattebaserade och kontanta barnbidrag sammanslagna med vårdnadsbidrag i en familjepolitisk kategori baserad på bidrag med låga enhetsbelopp. Misra, Budig och Möller (2007) analyserar familjepolitikens inverkan på barnfattigdomen i 12 länder kring 2000 och kopplar högre utgifter för kontanta barnbidrag (som andel BNP) till lägre barnfattigdom. I en analys av fattigdomen hos barnfamiljer med ensamstående föräldrar med hjälp av LIS-data finner Skinner, Bradshaw och Davidson (2008) att kontanta barnbidrag bidrar till att reducera fattigdomen i en majoritet av de 13 undersökta länderna.

En begränsning med tidigare analyser av barnbidragen är att de saknar ett sammanhållet longitudinellt, komparativt och institutionellt perspektiv som separerar generositeten i specifika kontanta och skattebaserade barnbidrag. Som diskuterats tidigare möjliggör utgiftsmåtten sällan separata analyser av specifika kontanta och skattebaserade förmåner, och i de få fall en sådan uppdelning är genomförbar försvåras länderjämförelser av strukturella skillnader, till exempel i fruktsambhetsnivåerna i olika länder. Tidigare analyser som använt institutionella mått på barnbidragens storlek slår ofta ihop dem med andra transfereringar till bredare familjepolitiska kategorier. I det följande kombineras den institutionella informationen över barnbidragens generositet (som redovisats ovan) med komparativ inkomstdata i analyser av kopplingen mellan familjepolitiska bidrag och barnfattigdom.

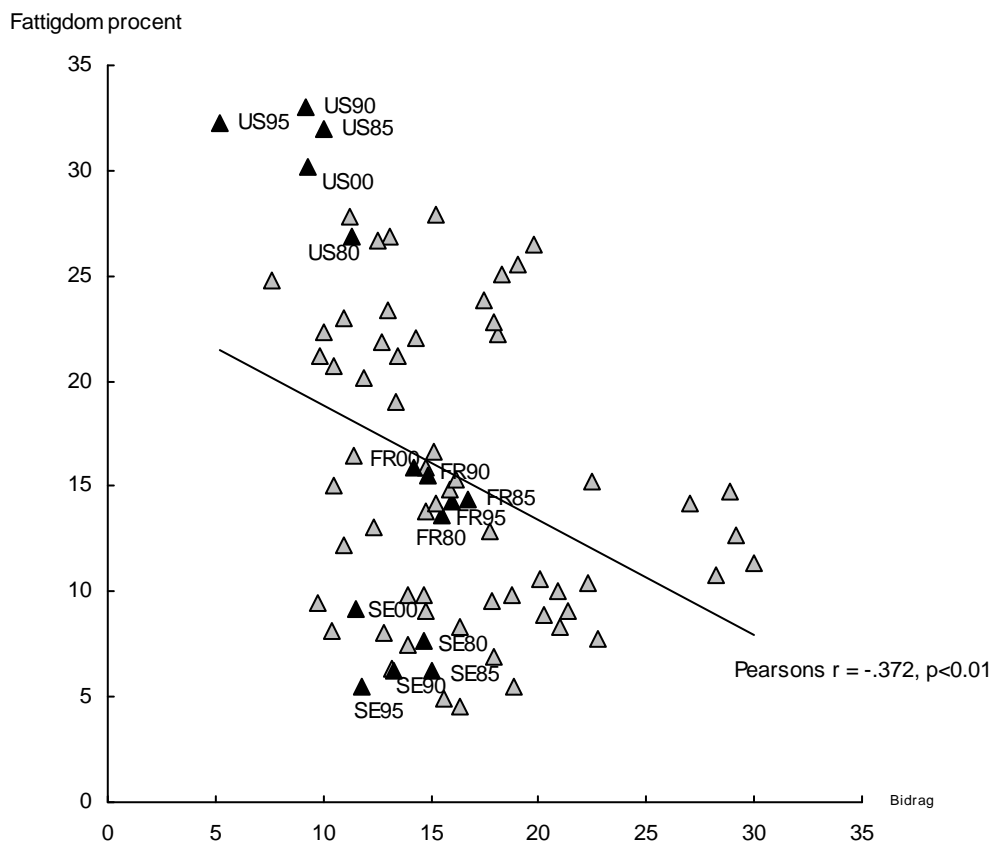
Fattigdomsanalyserna baseras på nationell inkomstdata på individnivå från LIS för 16 länder mellan 1980 och 2000, vilket ger totalt 70 stycken observationer.⁶ Fattigdomsgränsen är 60 procent av den disponibla medianinkomsten i befolkningen, något som också är den av Europeiska Unionen använda linjen för att mäta förekomsten av relativ fattigdom. Användandet av ett relativt fattigdomsbegrepp kan motiveras teoretiskt av att den genomsnittliga levnadsstandarden i ett land är den mest relevanta jämförelsen för de flesta medborgarna. Den relativa fattigdomen kan här ses som en indikator på ett mer grundläggande fattigdomsbegrepp, och handlar mer om att individer har låg inkomst än att de lever under svältgränsen (för en diskussion av den omfattande litteraturen på området, se till exempel Atkinson et al. 2002). Ett relativt fattigdomsbegrepp har också vissa metodologiska fördelar eftersom jämförelser mellan länder och över tid underlättas.

Inkomsterna är ”ekvivalerade” vilket innebär att de tar hänsyn till de stordriftsfördelar som finns i större hushåll. Förenklat kan man säga att man använder sig av en faktor som korrigerar för att till exempel matlagning och boende är billigare per person ju fler som bor i hushållet. Ekvivalensskalan som huvudsakligen används här är den så kallade ”kvadratrotsskalan” som fått sitt namn av att den delar hushållsinkomsterna med kvadratroten av antalet personer i hushållet. Denna ekvivalensskala antar relativt stora skalfördelar med ökad hushållsstorlek. Eftersom valet av ekvivalensskala och fattigdomsnivå kan göra skillnad i fattigdomsanalyser (se t ex Buhmann et al. 1988; Förster 1993), prövas resultatens känslighet för användandet av en alternativ ekvivalensskala som antar lägre stordriftsfördelar, den så kallade OECD-skalan (OECD 1982) och en lägre fattigdomsgräns (50 procent av medianinkomsten). Barn är i de kommande analyserna definierade som individer 17 år och yngre som lever i ett hushåll med minst en vuxen.

Figur 6 visar sambandet mellan de sammantagna kontanta och skattebaserade bidragen (som redovisats i figur 1 och 2 ovan) och andelen barn som lever i relativ fattigdom mellan 1980 och 2000. På den lodräta axeln anges andelen barn som lever under fattigdomsgränsen och på den horisontella axeln generositeten i

⁶ Följande 70 dataset används för de 16 länderna och åren (inom parentes): Australien (1981, 1985, 1989, 1995, 2001), Österrike (1987, 1995, 2000), Belgien (1985, 1992, 1997, 2000), Kanada (1981, 1987, 1991, 1994, 2000), Danmark (1987, 1992, 1995, 2000), Finland (1987, 1991, 1995, 2000), Frankrike (1981, 1984, 1989, 1994, 2000), Tyskland (1981, 1984, 1989, 1994, 2000), Irland (1987, 1995, 2000), Italien (1986, 1991, 1995, 2000), Nederländerna (1983, 1987, 1991, 1994, 1999), Norge (1979, 1986, 1991, 1995, 2000), Sverige (1981, 1987, 1992, 1995, 2000), Schweiz (1982, 1992, 2000), Storbritannien (1979, 1986, 1991, 1995, 1999) USA (1979, 1986, 1991, 1994, 2000). Japan och Nya Zeeland saknar jämförbar inkomstdata.

barnbidragen i procent av en genomsnittlig industriarbetarlön. Sambandet är negativt vilket innebär att ju mer generösa de familjepolitiska transfereringarna är desto lägre är barnfattigdomen.

Figur 6. Sambandet mellan familjerelaterade transfereringar och barnfattigdom i 16 länder 1980-2000. Generositet i kontanta och skattebaserade barnbidrag samt makebidrag i procent av en genomsnittlig industriarbetarlön efter skatt för en familj med två vuxna och två barn (2 och 7 år), där den ena föräldern är heltidsarbetande. Fattighetsnivå 60 procent av ekvivalerad medianinkomst i befolkningen.

I figuren är Frankrike, Sverige och USA markerade med mörkare trianglar med beteckningar för land/år. USA kombinerar låg generositet i de familjepolitiska transfereringarna med de högsta fattighetsnivåerna bland barnfamiljerna. Runt 30 procent av barnen i USA är fattiga mellan 1980 och 2000. Frankrike har medelhöga barnbidrag och fattighetsnivåer på omkring 15 procent under perioden. Sverige har relativt låg barnfattigdom, under 10 procent, vilket är lägre än i Frankrike, trots att den totala generositeten i de sammantagna skattebaserade och kontanta barnbidragen är något lägre i Sverige. Gruppen av observationer längst till höger i figuren, med hög generositet i de familjepolitiska transfereringarna och medelhög fattigdom, är Belgien som i likhet med Frankrike

blandar kontanta och skattebaserade transfereringar i lika stora delar. I vilken utsträckning dessa bredare samband kan förklaras av skillnader i hur familjepolitiken ser ut i olika länder undersöks i det följande med hjälp av regressionsanalys.

Tabell 3 redovisar resultaten från OLS-regression av sambandet mellan familjepolitiken och barnbidragen 1980 till 2000. Analyserna använder obalanserade paneler (ojämnt antal observationer för olika länder) eftersom data saknas för alla observationsår för en handfull länder. Alternativet att använda balanserade paneler (lika många observationer för varje land) skulle reducera antalet observationer med mer än en tredjedel. Robusta standardfel används också eftersom antagandet om att feltermen är oberoende över observationerna inte uppfylls vid regressionsanalyser på paneldata (för en diskussion se till exempel White 1982, Bradley et al. 2003). Genom fixerade landeffekter (dummyvariabler för land) korrigerar analyserna också för landsspecifik icke-observerad heterogenitet och en tidsvariabel fångar upp gemensamma trender i den familjepolitiska utvecklingen i de 16 länderna.

Modell 1-4 i tabell 3 innehåller enbart de familjepolitiska variablerna (vid sidan av kontroller för land och trend). Modell 5 inkluderar också en variabel som indikerar om ett land har infört en tvåförsörjarpolitik med omfattande offentlig barnomsorg och generösa föräldraförsäkringar. Modell 6-9 kontrollerar för andra faktorer som i forskningen visat sig strukturera barnfattigdom: BNP i köpkraftskorrigerade [US?] dollar, andel förvärvsarbetande kvinnor i befolkningen, andel arbetslösa och andel barnfamiljer med ensamstående mödrar (dessa variabler redovisas ej i tabellen). Modell 10 inkluderar dessutom den tvåförsörjarpolitiska indikatorn.

Den institutionella faktor som genomgående uppvisar ett statistiskt signifikant samband med barnfattigdomen är de kontanta barnbidragen. De negativa koefficienterna för de kontanta barnbidragen (i Modell 1, 4-6 och 9-10) indikerar att ökade barnbidrag med 10 procentenheter är relaterade till lägre fattigdom med i genomsnitt ungefär 4 procentenheter. De skattebaserade barnbidragen har inget entydigt samband med barnfattigdomen, och endast i de statistiska modellerna som kontrollerar för om ett land har en tvåförsörjarpolitik är skattebaserade barnbidrag kopplade till lägre barnfattigdom. Makebidrag verkar snarast vara kopplade till högre barnfattigdom men är endast statistiskt signifikanta i tre av de sex modellerna. Den statistiskt signifikanta indikatorn över tvåförsörjarpolitik (i modell 5 och 10) kan tolkas som att om tvåförsörjarpolitik av nordisk modell skulle införas i Frankrike (som är referensland i jämförelsen) reducerades barnfattigdomen med cirka 10 procentenheter ett genomsnittligt år.

Tabell 3. *Kontanta barnbidrag, skattebaserade barnbidrag, makebidrag och barnfattigdom i 16 länder 1980-2000. OLS-regression med robusta standardfel och fixerade landseffekter. Fattighetsnivå 60 procent av ekvivalerad medianinkomst i befolkningen.*⁷

	<i>Modell 1</i>	<i>Modell 2</i>	<i>Modell 3</i>	<i>Modell 4</i>	<i>Modell 5</i>
<i>Kontanta barnbidrag</i>	-.369** (.141)			-.408** (.192)	-.392** (.154)
<i>Skattebaserade barnbidrag</i>		.040 (.101)		-.172 (.140)	-.154* (.835)
<i>Makebidrag</i>			.261** (.126)	.187 (.149)	.162* (.095)
<i>Tråförsörjarpolitik</i>					-6.181*** (.698)
R ²	0.944	0.939	0.943	0.947	0.949
<i>Antal observationer</i>	70	70	70	70	70
	<i>Modell 6†</i>	<i>Modell 7†</i>	<i>Modell 8†</i>	<i>Modell 9†</i>	<i>Modell 10†</i>
<i>Kontanta barnbidrag</i>	-.406** (.179)			-.452* (.234)	-.494** (.206)
<i>Skattebaserade barnbidrag</i>		.045 (.114)		-.174 (.148)	-.181* (.103)
<i>Makebidrag</i>			.257** (.138)	.160 (.163)	.123 (.111)
<i>Tråförsörjarpolitik</i>					-6.320*** (1.383)
R ²	0.949	0.943	0.947	0.951	0.955
<i>Antal observationer</i>	70	70	70	70	70

***= p<.01 **= p<.05 *= p<.10

†Modell 6-10 inkluderar kontroller för BNP i 1995 års köpkraftskorrigerade priser (OECD 2002); arbetslöshet och kvinnligt förvärsarbete i gruppen 15-64 år (OECD 2008); samt andelen hushåll med ensamstående föräldrar (LIS 2008).

⁷ Robusta standardfel används i analyserna för att korrigera för heteroskedasticitet i feltermen som uppkommer för att variansen ej är konstant. Dummyvariabler för länder används för att korrigera för icke-observerad heterogenitet och obalanserat antal observationer på landsnivå. En trendvariabel används i alla modeller för att mäta långsiktiga trender. Estimatn för dessa variabler redovisas ej i tabellen. I modell 5 och 10 redovisas en dummyvariabel länder med tvåförsörjarpolitik, där Frankrike är referensland. Känslighetstester som genomförts utan dummyvariabler och där kontroller för år ersätter trendvariabeln förändrar inte den statistiska signifikansen eller sambandets riktning för de institutionella variablerna.

Det bör påpekas att analyserna av sambandet mellan familjepolitik och barnfattigdomen inte direkt beaktar potentiella beteendeeffekter av socialpolitiken. Viktigast i detta perspektiv är kanske det sätt som familjepolitiska institutioner påverkar hushållens förvärvsarbete och marknadsinkomster, vilket är centrala förklaringsfaktorer till skillnader i barnfattigdom i de rika länderna (Bradbury och Jäntti 2001). Som diskuterats ovan kan olika familjepolitiska transfereringar väntas ha olika effekter på kvinnors förvärvsarbete. Makebidragen skapar incitament för kvinnor att träda in i mer traditionella roller, medan generella kontanta barnbidrag är neutrala till kvinnors arbetskraftsdeltagande i den bemärkelsen att generositeten inte reduceras vid ökat förvärvsarbete. Det bör understrykas att regressionsmodellerna som kontrollerar för kvinnligt förvärvsarbete (modell 6-10) ändå inte visar på väsentligt annorlunda samband mellan de familjepolitiska variablerna och barnfattigdom jämfört med de analyser som ej tar denna faktor i beaktande.

Känslighetsanalyser har genomförts med lägre fattigdomsgränser (40 och 50 procent av ekvivalerad medianinkomst i befolkningen) och en ekvivalensskala som antar mindre stordriftsfördelar med större hushållsstorlek (den så kallade gamla OECD-skalan). När fattigdomsgränser och ekvivalensskala byts ut i analyserna i tabell 3 (redovisas inte i tabellen) ges i huvudsak inte annorlunda resultat, med undantag av att den lägre fattigdomsgränsen ger ett statistiskt signifikant positivt samband mellan makebidrag och fattigdom också i modell 10.

Sammanfattande diskussion

Syftet med denna studie har varit att med hjälp av ny socialpolitisk institutionell data analysera utvecklingen av kontanta och skattebaserade barnbidrag i Sverige och 17 andra rika länder samt koppla bidragens utformning till förekomsten av barnfattigdom. När Sverige införde det generella barnbidraget 1948 hade de flesta andra rika välfärdsdemokratierna redan infört breda kontanta barnbidragsprogram. Många välfärdsstater kom också att införa olika skattebaserade transfereringar som komplement eller alternativ till de kontanta barnbidragen. Även om den genomsnittliga trenden i de långvariga OECD-medlemsländerna är att de skattebaserade och kontanta bidragen ökar under efterkrigstiden finns också mycket stora variationer mellan länder och över tid i hur dessa familjepolitiska system är sammansatta.

En del länder, bland annat Sverige, har sedan 1990-talet avvecklat skattebaserade familjepolitiska bidrag, och år 2000 används enbart kontanta generella barnbidrag för att stödja familjer med minderåriga barn i Sverige. Andra länder, t ex Frankrike, riktar både kontanta och skattebaserade bidrag till barnfamiljerna, där framförallt

den senare formen av förmåner ökat över tid, medan USA aldrig har infört något kontant barnbidrag med bred täckning i befolkningen. I stället används enbart skattebaserade familjepolitiska bidrag i USA. Resultaten visar att det är viktigt att skilja på olika kontanta och skattebaserade bidrag för att förstå hur olika socialpolitiska modeller är uppbyggda. Bidragssystemens utformning kan ha påtagliga konsekvenser för en mängd utfall, inte minst könsskillnader i betalt och obetalt arbete, där till exempel skattebaserade makebidrag och generella barnbidrag kan förväntas ha motsatta effekter.

Länken mellan separata familjepolitiska transfereringar och barnfattigdom har också undersökts med hjälp av komparativ mikrodata från Luxembourg Income Study (LIS). Resultaten från regressionsanalys på 16 länder mellan 1980 och 2000 visar att det främst är de kontanta barnbidragens generositet som kan kopplas till lägre relativ barnfattigdom (under 60 procent av medianinkomsten i ett land). De skattebaserade bidragen uppvisar blandande resultat i detta avseende. Vissa av resultaten pekar mot att makebidrag som stödjer traditionella familjemönster är kopplade till högre fattigdomsnivåer. En möjlig förklaring till detta resultat kan vara att denna typ av familjestöd skapar negativa incitament för kvinnligt förvärvsarbete och därmed minskar hushållens marknadsinkomster. Känslighetstester som genomförts med alternativa fattigdomsgränser (40 och 50 procent av median inkomsten) ger liknande resultat, vilket är intressant inte minst mot bakgrund av att den lägre relativa fattigdomsgränsen ligger nära den officiella amerikanska ”absoluta” fattigdomsgränsen som bygger på ett hushålls mest basala konsumtionsbehov.

Vi vet fortfarande ganska lite om hur olika bidrag samverkar med andra aspekter av välfärdsstat och arbetsmarknad, till exempel de bredare familjepolitiska modellerna och föräldrarnas fördelning av betalt och obetalt arbete. I vilken utsträckning barnbidragens potentiella effekt på barnfattigdom verkar genom föräldrarnas förvärvsarbete är en fråga som borde ägnas ökat intresse i framtida analyser av familjepolitikens potentiella konsekvenser. I denna studie har statistiska kontroller gjorts för om ett land har infört en familjepolitisk tvåförsörjarmodell samt för omfattningen av kvinnligt förvärvsarbete, något som inte försvagar sambandet mellan kontanta barnbidrag och barnfattigdom. Resultaten från denna studie finner inte något entydigt samband mellan skattebaserade barnbidrag som är utformade för att stödja arbetskraftsdeltagande vid mycket låga inkomster och lägre barnfattigdom. En fråga som kan resas är i vilken utsträckning detta resultat kan bero på att sådana skattebaserade barnbidrag också skapar negativa incitament för arbete i och med att de trappas ner vid lite högre inkomstnivåer. En annan fråga är om de generella barnbidragens samband med lägre barnfattigdom beror på

att dessa betalas ut med enhetsbelopp och därmed inte skapar liknande marginaleffekter när föräldrarna ökar sina marknadsinkomster.

När vi analyserar förekomsten av fattigdom bland barnfamiljer är också samspelet mellan olika transfereringar och tillgången på offentlig service (inte minst barnomsorg för de minsta barnen) av central betydelse. Avsaknaden av detaljerad longitudinell information över den offentliga servicen som är jämförbar mellan länder har hittills försvårat sådana analyser. De data över familjepolitiska transfereringar som har använts i denna studie pekar på vikten av jämförande information över specifika socialpolitiska institutioner i olika länder. Multidimensionella analyser av välfärdstaten och dess potentiella utfall är inte genomförbara utan detaljerad systematisk kunskap om själva innehållet i den socialpolitiska lagstiftningen över tid och i olika länder.

Referenser

Atkinson, A. B., B. Cantillon, E. Marlier, och B. Nolan (2002) *Social indicators. The EU and Social Inclusion*. Oxford: Oxford University Press.

Bradbury, B. och M. Jäntti (2001) 'Child Poverty across the Industrialized World: evidence from the Luxembourg Income Study', i Vleminckx, K. och Smeeding, T. (eds) *Child Wellbeing, Child Poverty and Child Policy in Modern Nations. What do we know?*, Bristol: The Policy Press.

Bradley, D., E. Huber, S. Moller, F. Nielsen, och J. D. Stephens (2003) 'Distribution and Redistribution in Post-industrial Democracies', *World Politics*, 55:193–228.

Brady, D. (2004), *The Welfare State and Relative Poverty in Rich Western Democracies, 1967-1997*, Luxembourg Income Study Working Paper Series No. 390, Syracuse, NY: Syracuse University.

Buhmann, B., A.J.M. Hagenaars, R. Hauser, P. Hedström, F. de Kam, M. O'Higgins, P. Saunders, G. Schmaus, T.M. Smeeding, och M. Wolfson (1987), 'Equivalence Scales, Well-being, Inequality and Poverty: Sensitivity Estimates Across Ten Countries Using the Luxembourg Income Study Database', *International Review of Income and Wealth*, 34 (2), 115-142.

Danziger, S. och M. Jäntti (2000) 'Income Poverty in Advanced Countries', In A. B. Atkinson och F. Bourguignon (eds.), *Handbook on Income Distribution*. Amsterdam: Elsevier.

Eurostat. (2008). *The Life of Women and Men in Europe - 2008 Edition. A Statistical Portrait*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Ferrarini, T. (2003) *Parental leave institutions in eighteen post-war welfare states*, Swedish Institute for Social Research Doctoral Dissertation Series No. 58, Stockholm: SOFI.

Ferrarini, T. (2006) *Families, States and Labour Markets. Institutions, Causes and Consequences of Family Policy in Post-War Welfare States*, Cheltenham: Edward Elgar.

Forssén, K. (1998) *Children, families and the welfare state studies on the outcomes of the Finnish family policy*. LIS Working Paper Series No. 178, NY: Syracuse University.

Gornick, Janet C. och Marcia K. Meyers (2003) *Families That Work: Policies for Reconciling Parenthood and Employment*, New York: Russell Sage Foundation.

Hobson, B. och M. Takahashi (1997) 'The parent-worker model: lone mothers in Sweden', i Lewis J. (ed), *Lone mothers in European welfare regimes: Shifting policy logics*, London: Jessica Kingsley Publishers.

Howard, C. (1997). *The hidden welfare state: Tax expenditures and social policy in the United States*. Princeton: Princeton University Press.

Jeandidier, B. och E. Albisier (2001) 'To what extent do family policy and social assistance transfers equitably reduce the intensity of child poverty? A comparison between the US, France, Great Britain and Luxembourg. LIS Working Paper, No. 255, NY: Syracuse University.

Kangas, O. och J. Palme (2000) 'Does Social Policy Matter? Poverty Cycles in OECD Countries', *International Journal of Health Services*, 30 (2), 335-352.

Korpi, W. (2000) 'Faces of Inequality: Gender, Class, and Patterns of Inequalities in Different Types of Welfare States', *Social Politics* 7 (2), 127-191.

Kunz, J., P. Villeneuve och I. Garfinkel (2001) 'Child support among selected OECD-countries: a comparative analysis', in Vleminckx, K. and T. Smeeding (eds.) *Child Wellbeing, Child Poverty and Child Policy in Modern Nations: What do we know?*, Bristol: The Policy Press.

Lewis, J. (1992), 'Gender and the Development of Welfare State Regimes', *Journal of Social Policy*, 2 (3), 159-173.

Levitis, J. och J. Koulish. (2008). "State Earned Income Tax Credits: 2008 Legislative Update". Center on budget and policy priorities. Retrieved November 7, 2008 (<http://www.cbpp.org/pubs/recent.html>)

Misra, J.; Budig, M. J.; Moller, S. (2007). "Reconciliation policies and the effects of motherhood on employment, earnings and poverty". *Journal of Comparative Policy Analysis*, 9:2, 135-155.

Moller, S., D. Bradley, E. Huber, F. Nielsen, J. D. Stephens (2003) 'Determinants of Relative Poverty in Advanced Capitalist Democracies', *American Sociological Review*, 68:22-51.

Montanari, I. (2000), 'From family wage to marriage subsidy and child benefits: controversy and consensus in the development of family support', *Journal of European Social Policy*, 10 (4), 307-333.

OECD. (2001). *Taxing wages 2000-2001*. Paris: OECD.

Ohlander, A. (1988), 'Det osynliga barnet? Kampen om den socialdemokratiska familjepolitiken', in Misgeld, K. and K. Molin and K. Åmark (eds.) *Socialdemokratins samhälle 1889-1989*, Kristianstad: Tiden.

- Rainwater, L. och T.M. Smeeding (1995) *Doing Poorly: The Real Income of American Children in a Comparative Perspective*. LIS Working Paper 127, NY: Syracuse University.
- Rainwater, L., T. Smeeding och J. Coder (2001) 'Poverty across states, nations, and continents', in Vleminckx, K. och T. Smeeding (eds), *Child Wellbeing, Child Poverty and Child Policy in modern nations. What do we know?*, Bristol: The Policy Press.
- Ritakallio, V-M. (2002) 'Trends of Poverty and Income Inequality in Cross-National Comparison', *European Journal of Social Security* 4 (2), 151-177.
- Rowntree, S (1901), *Poverty: a Study of Town Life*, Macmillan, London.
- Sainsbury, D. (1996), *Gender Equality and Welfare States*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Sainsbury, D. och A. Morrisens (2002), 'Poverty in Europe in the mid-1990s: the effectiveness of means-tested benefits', *Journal of European Social Policy*, 12 (4), 307-327.
- SCIP. (2008). Social Citizenship Indicator Program. Hemsida, September 2008 (<https://dspace.it.su.se/dspace/handle/10102/7>)
- Siaroff, A. (1994), 'Work, Welfare and Gender Equality: A New Typology', in D.Sainsbury (ed) *Gendering Welfare States*, London: Sage.
- Skinner, C., Bradshaw, J. och Davidson, J. (2007) *Child support policy: an international perspective*, Department for Work and Pensions Research Report 405, Leeds: Corporate Document Services.
- Smeeding, Tim. (2006). *Poor People in Rich Nations: The United States in Comparative Perspective*. Volume 20:1, 69-90.
- United Nations (various years), *United Nations Demographic Yearbook*, New York: United Nations.
- Wennemo, I. (1992), 'The Development of Family Policy: A Comparison of Family Benefits and Tax Reductions for Families in Eighteen OECD Countries', *Acta Sociologica* 35, 201-217.
- Wennemo, I. (1994), *Sharing the cost of children*, Swedish Institute for Social Research Doctoral Dissertation Series No. 25, Stockholm: Swedish Institute for Social Research.

White, H. (1982), 'Maximum Likelihood Estimation of Misspecified Models',
Econometrica, 50, 1-26.

Väisänen, I. (1992), 'Conflict and Consensus in Social Policy Development- A
Comparative Study of Social Insurance in 18 OECD Countries 1930-1985',
European Journal of Political Research, 22, 307-327.

Appendix 1 *Variabler, medelvärde och standardavvikelse för 16 länder 1980-2000.*

	<i>Medelvärde</i>	<i>Standardavvikelse</i>
<i>Andel fattiga familjer med barn 0-17, fattigdomsgräns 60 procent av ekvivalerad disponibel medianinkomst</i>	.161	.077
<i>Kvinnligt förvärvsarbete, andel 15-64 år</i>	.608	.110
<i>Arbetslöshet, andel av arbetskraften 15-64</i>	.070	.034
<i>Hushåll med ensamstående föräldrar, andel av hushåll med barn 0-17</i>	.116	.045
<i>BNP, reala US dollar 1995 års värde, tusental</i>	20.2	7.8
<i>Kontanta barnbidrag, andel av industriarbetarlön</i>	.076	.043
<i>Skattebaserade barnbidrag, andel av industriarbetarlön</i>	.025	.034
<i>Skattebaserade makebidrag, andel av industriarbetarlön</i>	.058	.037

Källor: LIS 2008; OECD 2002; 2008; SCIP 2008

Working Papers in Social Insurance

- 2007:1 Ethnic background, labor market attachment and severe morbidity: Hospitalization among immigrants in Sweden 1990–2001
Author: Martin Klinthäll
Etnisk bakgrund, integration och sjuklighet: Slutenvård bland invandrare i Sverige 1990–2001
- 2007:2 Uppdelning av föräldraledighet – nöjda och missnöjda föräldrar
Author: Jonna Josefsson
Division of parental leave – satisfied and dissatisfied parents
- 2007:3 Räcker tiden till? En studie om maktresurser och tidsmässig balans i kärnfamiljen
Authors: Anna Klarqvist & Elin Lindström
Time for everyday life. A study on power relations and balance in terms of time in nuclear families.
- 2007:4 Taxes and contributions in the financing of social insurance
Authors: Jon Dutrieux and Kent-Rune Sjöholm
Försäkringsmässighet: skatter och avgifter i socialförsäkringens finansiering
- 2008:1 Sweden's Pensioners – How They Have Fared in the Roller Coaster Ride through the Past Decade and a Half of Deep Recession and Economic Exuberance
Authors: Björn Gustafsson, Mats Johansson, Edward Palmer
Pensionärernas inkomststandard under 90-talets djupa
- 2008:2 "Man borde införa 35-timmars dygn. Då skulle man hinna med allting." – En kvantitativ studie av föräldrars självupplevda balans i vardagen
Author: Anna-Karin Nylin
"With a 35-hour day one would be able to manage everything."
– A quantitative study of parents self-experienced balance in everyday life
- 2008:3 Expected effective retirement age in the Nordic countries.
Author: Finnish Centre for Pensions
Förväntad effektiv pensionsålder i de nordiska länderna
- 2009:1 Är det verkligen ekonomin som styr? En studie av ekonomiska drivkrafter vid vård av barn
Author: Helen Eriksson
Is Economy Most Important? – A study of economic incentives for using temporary parental leave for care of sick children
- 2009:2 Barnbidraget i internationellt perspektiv. De kontanta och skattebaserade barnbidragens utveckling och koppling till barnfattigdom i Sverige och andra välfärdsdemokratier 1930–2000
Author: Tommy Ferrarini
Child allowances in comparative perspective. The development of cash and tax based family benefits and their link to child poverty in Sweden and other welfare democracies 1930–2000